

# تبارنامه خوانین عیسوند بختیاری

(با امام گذری به عملکرد فرمانروایان ایل بختیاری

در هفت لنگ و چهار لنگ)

مؤلف: جعفر قلی خان طهماسبی

سرشناسه: طهماسبی، جعفرقلی، ۱۳۳۸-

عنوان و نام پدیدآور: تبارنامه خوانین عیسوند بختیاری (با انضمام گذری به عملکرد فرمانروایان ایل بختیاری شعب هفت لنگ و چهار لنگ) / مولف جعفرقلی طهماسبی.  
مشخصات نشر: دزفول: اهورا قلم، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۳۰۲ ص: مصور (رنگی)، نمودار (بخشی رنگی)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۲۵-۲۰-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیا

پیدداشت: کتابنامه: ص ۳۰۱-۳۰۲

موضوع: عیسوند (خاندان)

موضوع: بختیاری -- تاریخ

موضوع: آداب و رسوم و زندگی اجتماعی

رده بندی کتبی: ۹۱۳۹۴ ط ۹ ع ۷۲ / DSR

رده بندی دیویدی: ۹۵۵/۹۱۳۹۴

شماره کتابخانه ملی: ۳۴۴/۱۳۰

تبار نامه خوانین عیسوند بختیاری

نویسنده: جعفرقلی طهماسبی

انتشارات: اهورا قلم

قطع: وزیری

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۳

چاپ: گنجینه نگار طاها

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

ISBN: 978-600-7125-20-5

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۲۵-۲۰-۵

ahooram . ghalam@yahoo . com

پست الکترونیک ناشر:

www.ahooram-ghalam.ir

نشانی اینترنتی:

آدرس: دزفول، خیابان اکباتان، بین خ میرداماد و خ قاضی، کوچه بنفشه، پلاک ۱۹۴

شماره تماس: ۰۶۴۱۲۲۴۹۱۲۴ - ۰۹۱۶۶۴۱۵۸۹۴

## فهرست مطالب

|         |                                                                                              |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱۳..... | پیشگفتار.....                                                                                |
| ۱۶..... | مقدمه.....                                                                                   |
| ۲۱..... | فصل اول: مختصری بر جغرافیای قوم عیسوند.....                                                  |
| ۲۳..... | مناطق بزرگ و زیبا و بنگ و گلی چاس «بیلاق کوچک بخش میانکوه» قوم عیسوند.....                   |
| ۲۴..... | آثار باستانی و جاذبه‌های طبیعی مناطق ورگ و زیبا و بنگ و گلی چاس.....                         |
| ۲۵..... | راههای ورودی و خروجی (راههای مواصلاتی منطقه ورگ و زیبا در فصول سرد سال).....                 |
| ۲۵..... | دژینار رشته کوه.....                                                                         |
| ۲۶..... | موقعیت طبیعی و جغرافیایی مناطق بیلاق بزرگ.....                                               |
| ۲۷..... | آثار باستانی و جاذبه‌های طبیعی در مناطق بیلاقی بزرگ طایفه عیسوند.....                        |
| ۳۰..... | اشعاری از زبان مؤلف در رابطه با وضعیت مناطق بیلاقی (سردسیر).....                             |
| ۳۲..... | اشعاری از زبان مؤلف در وصف طبیعت میانکوه.....                                                |
| ۳۲..... | ساکنان اولیه ایران و چگونگی استقرار آنها.....                                                |
| ۳۴..... | وجه و تسمیه بختیاری یا چرا بختیاری به دوازده سعه بزرگ هفت لنگ و چهار لنگ تقسیم شده است؟..... |
| ۳۶..... | مختصری در رابطه با رویدادهای تاریخی درون ایلی و بیلی ایلی.....                               |
| ۳۹..... | فصل دوم: مختصری در ارتباط با هویت تاریخی قوم بختیاری.....                                    |
| ۴۰..... | پیدایش و هویت تاریخی قوم بختیاری.....                                                        |
| ۴۲..... | نبرد آریو برزن در برابر اسکندر مقدونی در دریند فارس.....                                     |
| ۴۴..... | هویت و نژاد بختیاری.....                                                                     |
| ۴۹..... | اشاره ای به تاریخ بختیاری.....                                                               |
| ۵۰..... | بختیارها پیش از ظهور اسلام.....                                                              |
| ۵۱..... | بختیارها بعد از ظهور اسلام.....                                                              |
| ۵۲..... | عصر صفویه تا قاجار به.....                                                                   |
| ۵۳..... | قیام بختیارها.....                                                                           |
| ۵۴..... | حوادث مشروطیت.....                                                                           |
| ۵۵..... | فتح اصفهان و بختیارها.....                                                                   |

|     |                                                                           |
|-----|---------------------------------------------------------------------------|
| ۵۶  | نقش روحانیت و مجاهدین بختیاری در نهضت مشروطه                              |
| ۵۷  | تفاوت فتح تهران با اصفهان                                                 |
| ۵۸  | نقش علماء پس از فتح تهران                                                 |
| ۵۹  | اهمیت تاریخی قوم بختیاری                                                  |
| ۶۱  | فرمانروایان و بزرگان بختیاری (مالمیر)                                     |
| ۶۳  | بختیاری در زمان حکومت علی رضا خان چهار لنگ                                |
| ۶۴  | بختیاری در زمان حکومت آقا محمد خان چهار لنگ                               |
| ۶۴  | بختیاری در زمان جعفر قلی خان هفت لنگ                                      |
| ۶۵  | بختیاری در زمان حکومت کلعلی خان هفت لنگ                                   |
| ۶۵  | بختیاری در زمان حکومت حسینقلی خان ایلخانی                                 |
| ۶۶  | حقوق اجتماعی بختیاری                                                      |
| ۶۹  | کشاورزی بختیاری و تولید آن                                                |
| ۷۲  | نژاد بختیاری                                                              |
| ۷۳  | ایل بختیاری                                                               |
| ۷۳  | فتح قندهار توسط شیرمردان غیور بختیاری در زمان سلطنت نادر شاه              |
| ۷۵  | تعریف ایل و چگونگی شکل گیری، یک جامعه ایلی و کشاورزی                      |
| ۸۰  | سخنانی از بزرگان درباره اهمیت تاریخ                                       |
| ۸۱  | مختصری در ارتباط با طایفه عیسوند                                          |
| ۸۳  | ریشه اجدادی خوانین عیسوند                                                 |
| ۸۷  | فصل سوم: چگونگی پیدایش و شکل گیری قوم عیسوند از تبار بختیاری              |
| ۸۸  | پیدایش و چگونگی شکل گیری قوم عیسوند، از دیدگاه بزرگان و صاحب نظران        |
| ۹۵  | فصل چهارم: نقش خوانین و بزرگان در شکل گیری قوم عیسوند                     |
| ۹۹  | نظام طبقاتی و چگونگی اداره ایل عیسوند در گذشته                            |
| ۱۰۱ | نحوه پرداخت مالیات                                                        |
| ۱۰۵ | یادداشتی از مسعود میرزا ظل السلطان درباره مهرباب خان عیسوند               |
| ۱۰۷ | خاطرات مهرباب خان عیسوند، فرزند دوم عباس خان بزرگ از زبان نویسندگان خارجی |
| ۱۱۴ | وقایع جنگ یوسف خان                                                        |
| ۱۱۵ | مختصری در رابطه با برخوردهای رژیم شاه (طاغوت) با طوایف عشایر              |
| ۱۱۶ | مروری کوتاه به مبارزات سیاسی و رویدادهای تاریخی در ایل بختیاری            |
| ۱۲۰ | نقش ایل عیسوند از دوران انقلاب تا دفاع مقدس                               |

|                                                                                                 |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| فصل پنجم: ویژگیهای اجتماعی و فرهنگی (آداب و رسوم) خاندان خوانین و قوم عیسوند به صورت مشترک..... | ۱۲۵ |
| آداب و رسوم.....                                                                                | ۱۲۶ |
| ویژگی های اجتماعی و میزان جمعیت خاندان خوانین عیسوند.....                                       | ۱۳۳ |
| نگرشی کوتاه به خصوصیات اجتماعی مردم عیسوند.....                                                 | ۱۳۴ |
| آداب و رسوم ایل عیسوند.....                                                                     | ۱۳۶ |
| تعمیر و نگهداری سیاه چادر.....                                                                  | ۱۴۰ |
| معتقدات اجتماعی و مذهبی.....                                                                    | ۱۴۰ |
| اشعار، بازیها و سرگرمیهای تفریحی.....                                                           | ۱۴۱ |
| ویژگیهای اقتصادی و تولید دستی.....                                                              | ۱۴۴ |
| امرار معاش و تفریحات مختلف ایل عیسوند.....                                                      | ۱۴۵ |
| شکل مسکن عشایر.....                                                                             | ۱۴۹ |
| نحوه کشاورزی در ایلات و کبابی عیسوند به روش سنتی (گذشته).....                                   | ۱۵۱ |
| صنایع دستی.....                                                                                 | ۱۵۳ |
| رسم پوشیدن لباس در ایل عیسوند.....                                                              | ۱۵۵ |
| نحوه ازدواج در بختیاری.....                                                                     | ۱۵۸ |
| ازدواج بین طوایفی.....                                                                          | ۱۵۹ |
| آداب و رسوم.....                                                                                | ۱۶۱ |
| مراسم ازدواج یا جشنهای عروسی.....                                                               | ۱۶۱ |
| مروری بر مراحل ازدواج.....                                                                      | ۱۶۵ |
| هیوله یا اشعاری که در جشن عروسی به لهجه بختیاری خوانده می شود.....                              | ۱۶۹ |
| بستن پشت قدی بئی (بستن کمر عروس).....                                                           | ۱۷۳ |
| بازیها و سرگرمی تفریحی.....                                                                     | ۱۷۶ |
| مراسم های عمومی متفرقه.....                                                                     | ۱۷۷ |
| مراسم وفات در ایل بختیاری.....                                                                  | ۱۷۸ |
| فصل ششم: شرح کامل پیوندهای ازدواجی خاندان خوانین عیسوند از گذشتگان تا نسل حاضر.....             | ۱۸۱ |
| تیره خان.....                                                                                   | ۱۸۴ |
| مختصری در ارتباط با مهراب خان، فرزند دوم عباس خان بزرگ.....                                     | ۱۹۳ |
| شرح کامل فرزندان و نوادگان مهراب خان فرزند دوم عباس خان بزرگ.....                               | ۱۹۴ |
| محمدعلی خان فرزند بزرگ مهراب خان، بدون وارث.....                                                | ۱۹۴ |

|                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----|
| فرزندان و نوادگان محمود خان، فرزند دوم مهرباب خان، نوه عباس خان بزرگ.....      | ۱۹۴ |
| فرزندان و نوادگان یوسف خان، فرزند سوم مهرباب خان، نوه عباس خان بزرگ.....       | ۱۹۵ |
| فرزندان و نوادگان احمدخان فرزند محمود خان، نوه مهرباب خان.....                 | ۱۹۵ |
| فرزندان و نوادگان علی خان فرزند چهارم، مهرباب خان، نوه عباس خان بزرگ.....      | ۲۰۲ |
| فرزندان و نوادگان ولی خان فرزند پنجم مهرباب خان نوه عباس خان بزرگ.....         | ۲۰۸ |
| مختصری درباره اسد خان، فرزند سوم عباس خان بزرگ.....                            | ۲۱۰ |
| فرزندان و نوادگان اسدخان فرزند سوم عباس خان بزرگ.....                          | ۲۱۱ |
| فرزندان و نوادگان حسن خان فرزند بزرگ پسر اسد خان نوه عباس خان بزرگ.....        | ۲۱۲ |
| فرزندان و نوادگان اسماعیل خان فرزند دوم پسر اسد خان نوه عباس خان بزرگ.....     | ۲۲۳ |
| فرزندان و نوادگان درویش خان فرزند سوم اسد خان نوه عباس خان بزرگ.....           | ۲۲۵ |
| فرزندان و نوادگان محمدخان فرزند چهارم اسد خان، نوه عباس خان بزرگ.....          | ۲۲۸ |
| فرزندان و نوادگان نادرخان فرزند پنجم اسد خان نوه عباس خان بزرگ.....            | ۲۲۹ |
| فرزندان و نوادگان ابراهیم خان فرزند ششم اسد خان نوه عباس خان بزرگ.....         | ۲۳۰ |
| فرزندان و نوادگان محمدرسول خان بزرگ، فرزند هفتم اسد خان نوه عباس خان بزرگ..... | ۲۳۲ |
| فرزندان و نوادگان محمدرحیم خان فرزند هشتم اسد خان نوه عباس خان بزرگ.....       | ۲۳۴ |
| فرزندان و نوادگان حمزه خان فرزند نهم اسد خان، نوه عباس خان بزرگ.....           | ۲۳۶ |
| مختصری درباره ابدال خان فرزند چهارم عباس خان بزرگ.....                         | ۲۳۸ |
| صورتجلسه نظرسنجی جمعی از بزرگان و صاحبان نظران خاندان خانین عیسوند.....        | ۲۴۵ |
| فصل هفتم: چارت اجدادی و شجرنامه خوانین عیسوند بخاری.....                       | ۲۴۷ |
| فصل هشتم: تصاویر (عکس‌هایی) از مردان خاندان خوانین.....                        | ۲۹۱ |
| تصاویر فرزندان مهرباب خان.....                                                 | ۲۹۲ |
| تصاویر فرزندان اسد خان.....                                                    | ۲۹۴ |
| تصاویر فرزندان ابدال خان.....                                                  | ۲۹۶ |
| سخن آخر.....                                                                   | ۲۹۷ |
| منابع.....                                                                     | ۳۰۱ |

پیشگفتار:

## "اهمیت تاریخ انسان"

هر انسانی که در دایره آگاهی قرار گیرد، در گذشته روی داده است اطلاعاتی به دست آورد. زیرا ذهن کنجدار و جستجوگر انسان به شناخت ساده پدیده‌های اطراف خویش و نیز انسان‌ها و جامعه‌هایی که می‌زیست و می‌خواهد بداند آنها در گذشته چگونه و چرا به وجود آمده‌اند؟

همچنین می‌خواهد بداند انسانهای بزرگی که نامشان در تاریخ باقیمانده است چه سرگذشتی داشته‌اند. حتماً ما نیز بارها از خود پرسیده‌ایم که چرا کشوری مستقل و پیشرفته است و در همان حال کشور دیگری استقلال ندارد و عقب مانده است؟

علت پیشرفت یکی و عقب ماندگی دیگری چیست؟ چرا بعضی از اقوام و تمدنها از بین رفته‌اند؟ پاسخ به این پرسش‌ها با مطالعه زندگی گذشته آنها ممکن است. زیرا وقایعی که از گذشته تا حال در آن کشورها اتفاق افتاده یا کارهایی که ملت‌ها در رفته‌اند انجام داده‌اند باعث پیشرفت یا عقب‌ماندگی آنها شده است. در حقیقت یکی از بهترین راههای شناخت هر مسأله‌ای، مطالعه گذشته آن یعنی تاریخ است. چنانکه هر فرد یا ملتی که بخواهد خود را بشناسد (خودشناسی) باید تاریخ خود را مطالعه کند.

با مطالعه تاریخ، انسان از توانایی‌ها، ناتوانی‌ها، امکانات و مشکلات خود آگاه می‌شود و پی می‌برد که برای زندگی بهتر و گام برداشتن در مسیر آینده چه کارهایی را باید انجام

دهد. در حقیقت کسی یا ملتی که تاریخ خود را نخوانده و درباره آن فکر نکرده، مانند مسافری است که نمی‌داند در چه راهی طی طریق می‌کند و به کجا می‌رود.

تاریخ، آیندای است که تمام قامت جامعه‌های گذشته را در خود باز می‌نماید. انسان‌ها در این تابلو راز و رمز پیروزی‌ها و شکست‌های پیشینیان را مشاهده می‌کنند و از آن درس می‌آموزند زندگی گذشتگان، مجموعه‌ای است از گرانبهاترین تجربیاتی که به انسان را اختیار ما قرار گرفته است. تا از آن بهره ببریم، تجربیاتی که محصول یک عمر است و بهای گزافی برای آن هزینه شده است در یک نگاه کلی مطالعه‌ی تاریخ و حوادث گذشته چند نبایده برد:

(۱) با مطالعه تاریخ گذشتگان آگاهی‌ها و تجربه‌های انسان افزایش می‌یابد خود موجب اطمینان خاطر و تقویت اراده در تصمیم‌گیری‌ها و جهت‌گیری‌ها می‌شود.

(۲) در رویدادهای تاریخی حقایق و وقایع آیی نهفته است که ما را با عوامل پیروزی و شکست، خوشبختی و بدبختی افراد و مللی گوناگون آشنا می‌سازد.

(۳) اثر چشمگیر و مهم این سرگذشت‌ها برای صلح و امنیت خرد و اندیشه، تذکر و عبرت آموزی است تا راه از چاه باز شناسند و در مسیر درست قرار گیرند.

آری گردش در حوادث تاریخ و تحقیق و بررسی پیرامون علل و اسباب شهرها و خانه‌ها و قدرتهایی که در زیر ضربه‌های "مکافات الهی" در هم کوبیده شده است مترین درس برای زنده‌دلان و هوشیاران است درسی زنده و محسوس که برای همگان قابل فهم است اما باید دانست:

سنت خداوندی در همه زمان‌ها و مکان‌ها چنین است که برای تجدیدنظر و بیداری و آگاهی به قدر کافی به انسانها مهلت می‌دهد و حوادث دردناک و وسایل رحمت را یکی پس از دیگری فرو می‌فرستد، تهدید و تشویق می‌کند، تا حجت بر همگان تمام گردد هنگامی

که این مهلت به پایان رسید سرنوشت قطعی دامن گیر خواهد شد سرنوشتی که دیگر از آن گریزی نیست.

امید است که از تمام خوبیها و بدیهایی که عوامل آن ما انسانها هستیم درس عبرت بگیریم و خوبیها را از بدیها تشخیص داده و تسلیم امر خداوندی باشیم و آنچه را که حق خداوند است ادا کنیم خوبیهای خداوند را نصبالعین قرار داده تا انشاء الله ما را به سر منزل خویشتن سوق دهد و از بدیها که باعث خشم خداوند و فرود آمدن بلیات می شوند چشم پرشی و دور کنیم، تا شاید خداوند ما را مورد مشمول عفو و رحمت خویش قرار دهد.

امید است که این مجموعه آموزنده برای نسل بالنده امروز خاندان خوانین قوم عیسوند مفید و راهنمایی باشد جهت شناخت آیندگان از هویت خویش تا آنان تاریخ گذشته‌ی خویش را مطالعه کنند تا این هویت و خودباوری، آنان را برای ساختن فردایی بهتر یاری نماید.

"من الله التوفیق"